

Αφαιρετικότητα στις διεργασίες- Συναρτήσεις

Κεφάλαιο 5

Εισαγωγή στον Προγραμματισμό

(CEID_NY131)

Procedural Abstraction - Functions

Kleanthis Thramboulidis

Prof. of Software and System Engineering
University of Patras

<https://sites.google.com/site/thramboulidiskleanthis/>

Η συνάρτηση main()

HelloWorld.c

```
1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3
4 int main(int argc, char *argv[]) {
5     int i;
6
7     printf("Hello world!\n");
8     printf("argc=%d\n", argc);
9     for(i=0; i<argc; i++)
10         printf("argv[%d]=%s\n", i, argv[i]);
11     return 0;
12 }
```

Η συνάρτηση από την οποία ξεκινά η εκτέλεση του προγράμματος.

argc: Ο αριθμός των παραμέτρων που περνάμε στην main όταν εκτελούμε το πρόγραμμα

argv: Πίνακας δεικτών στα αλφαριθμητικά της γραμμής διαταγών (command line) με την οποία εκτελούμε το πρόγραμμα.

C:\Code\courses\I2P22-23\HelloWorld>helloworld "by kleanthis" Thramboulidis

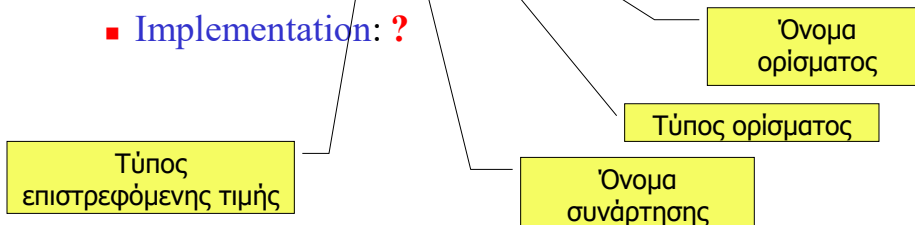
```
Hello world!
argc=3
argv[0]=helloworld
argv[1]=by kleanthis
argv[2]=Thramboulidis
```

main(): Η συνάρτηση η οποία υλοποιεί τη διεργασία που θα εκτελέσει ο υπολογιστής όταν τρέξουμε το πρόγραμμα.

Συνάρτηση - Ορισμός

Που είναι το interface και που το implementation της συνάρτησης sqrt;

- είναι μία αυτόνομη μονάδα κώδικα σχεδιασμένη να επιτελεί συγκεκριμένο έργο.
- π.χ. Έργο: Υπολογισμός τετραγωνικής ρίζας
 - Interface: **double sqrt(double x)**
 - Implementation: ?

Βασική Βιβλιοθήκη της C

Ενότητα 5.4

- Ορίζει (περιέχει) ένα σύνολο από συναρτήσεις που υλοποιούν **βασικές διεργασίες**
- Η γνώση των συναρτήσεων αυτών αποτελεί **βασική προϋπόθεση** για την ανάπτυξη σύνθετων προγραμμάτων.

Standard C library

<https://www.csse.uwa.edu.au/programming/ansic-library.html>

Standard C Library Functions Table, By Name - IBM

<https://www.ibm.com/docs/en/i/7.3?topic=extensions-standard-c-library-functions-table-by-name>

1. **ANS X3.159-1989** πρότυπο

τον Δεκέμβριο του 1989 και δημοσιεύθηκε άνοιξη του 1990

2. **ISO 9899-1990** πρότυπο

είναι σχεδόν αντίγραφο του ANSI. (ISO: International Organization for Standardization)

3. **ISO/IEC 9899:1999**, το τρέχον πρότυπο

αντικατέστησε το 1990 ISO πρότυπο

Βασική Βιβλιοθήκη - κατηγορίες συναρτήσεων

- εισόδου εξόδου
- μαθηματικές
- διαχείρισης αλφαριθμητικών
- ταξινόμηση χαρακτήρων και μετατροπές χαρακτήρων
- μετατροπής δεδομένων
- αναζήτησης και ταξινόμησης
- διαχείρισης αρχείων
- διαχείρισης μνήμης
-

Δες παράρτημα Γ του βιβλίου

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης Procedural Abstraction – Functions 5

Βασική Βιβλιοθήκη - συναρτήσεις I/O

- **Εισόδου**

```
int getchar(void);
int scanf(const char* format, ...);
char *gets(char *str)
```
- **Εξόδου**

```
int putchar(int c);
int puts(const char* s);
int printf(const char *format,
όρισμα2, όρισμα3, ...);
```

Δες άσκηση 1 Κεφάλαιο 11
Χρήση συναρτήσεων BB

Δες άσκηση 4 Κεφάλαιο 11
Για προχωρημένα θέματα συναρτήσεων

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης Procedural Abstraction – Functions 6

Η συνάρτηση printf

Η συνάρτηση printf

```
#include <stdio.h> /* αρχείο επικεφαλίδας */
```

Το **πρωτότυπο** της (function prototype) είναι:

```
int printf(const char *format, όρισμα2,...);
```

- Το πρώτο όρισμα ορίζει σύμφωνα με δεδομένους κανόνες (δες εγχειρίδιο βασικής βιβλιοθήκης) τον αριθμό και τον τύπο των ορισμάτων που θα εξάγει η συνάρτηση στην κύρια έξοδο. Αυτά θα πρέπει να είναι σε συμφωνία με τα υπόλοιπα ορίσματα που ακολουθούν. Τις τιμές αυτών των ορισμάτων βγάζει η συνάρτηση στην έξοδο.

C library function - printf()

Χρήση της printf()

```
#include <stdio.h>
```

```
main()
```

```
{
```

```
int num1 = 2;
```

```
int num2 = 4;
```

```
int sum;
```

```
sum = 2 + 4;
```

```
printf("2 + 4 = %d\n", sum);
```

```
printf("%d + %d = %d\n", num1, num2, sum);
```

```
}
```

Προσδιοριστής	Για εκτύπωση
%d, %i	ακεραίου
%c	χαρακτήρα
%s	αλφαριθμητικού
%f	Κινητής υποδιαστολής
%x	Ακέραιο σε δεκαεξαδική μορφή
%o	Ακέραιο σε οκταδική μορφή
%p	Δείκτη σε void

Χρήση της sqrt() της BB

για την χρήση της συνάρτησης sqrt() είναι απαραίτητη η συμπερίληψη του αρχείου math.h

```
#include <math.h>
#include <stdio.h>
main()
{
    double num1 = 16;
    double result;
    result = sqrt(num1);
    printf("sqrt of %f is %f\n", num1, result);
    printf("sqrt of %f is %f\n", num1, sqrt(num1) );
}
```

Αξιοποίηση επιστρεφόμενης τιμής

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης Procedural Abstraction – Functions 9

Μορφές εμφάνισης συνάρτησης

- **δήλωση** συνάρτησης
`int max(int a, int b);`
 Πρέπει να προηγείται της κλήσης
- **κλήση** συνάρτησης
`printf("%d\n", max(num1, num2) );`
`max_num = max(num1, num3) ;`
- **ορισμός** συνάρτησης
`int max(int a, int b) {`
 `return (a>b?a:b) ;`
`}`
 Πρέπει να υπάρχει στο πρόγραμμα μας εκτός αν υπάρχει σε βιβλιοθήκη

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης Procedural Abstraction – Functions 10

Function prototype in C

■ Ορίζει για την συνάρτηση

- το όνομα με το οποίο καλείται
- τον **τύπο της επιστρεφόμενης τιμής** της
 - η χρήση του **void** σημαίνει ότι η συνάρτηση δεν επιστρέφει τιμή
- τον **αριθμό και τον τύπο των ορισμάτων** που αυτή δέχεται
 - η χρήση του **void** σημαίνει ότι η συνάρτηση δεν δέχεται ορίσματα

double max(double a, double b);

Arguments - Ορίσματα

■ **τυπικά** (formal)

διαδραματίζουν ρόλο μεταβλητών για την συνάρτηση

int max(int a, int b);

a και b είναι τα τυπικά ορίσματα της max

■ **πραγματικά** (actual)

αποτελούν τις πραγματικές τιμές που αποδίδονται (by value ή by reference) στα τυπικά ορίσματα

max_num = max(num1, num2);

num1 και num2 είναι τα Πραγματικά ορίσματα

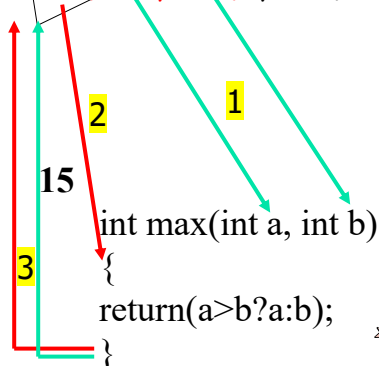
Επιστροφή τιμής

- το keyword **return**
 - **τερματίζει** τη συνάρτηση επιστρέφοντας τον έλεγχο στην επόμενη πρόταση από αυτή της κλήσης της συνάρτησης, και,
 - **επιστρέφει** την τιμή της έκφρασης που το ακολουθεί.
return n < m ? n : m;
- για τον τερματισμό συνάρτησης χωρίς επιστρεφόμενη τιμή χρησιμοποιούμε την πρόταση
return;

Επεξήγηση μηχανισμού κλήσης συνάρτησης 1/2

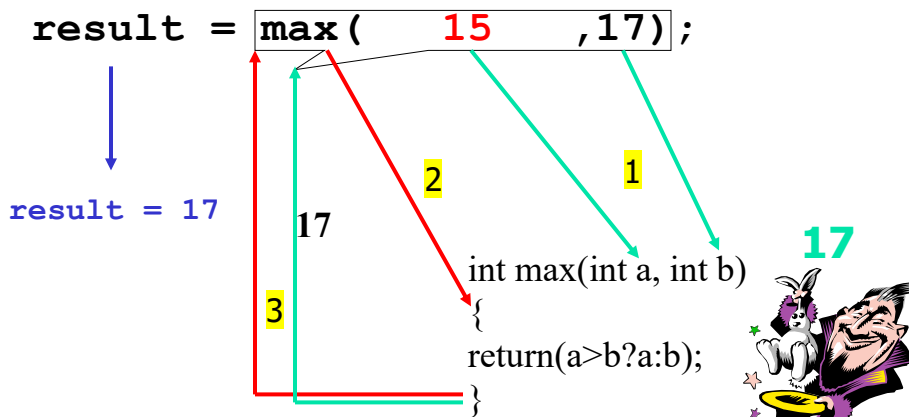
result = max(max(15, 13), 17);

1. Αποδίδονται τιμές στα τυπικά ορίσματα a, b.
2. Μεταφέρεται ο έλεγχος στο σώμα της συνάρτησης max.
3. Επιστρέφει ο έλεγχος και η επιστρεφόμενη τιμή της συνάρτησης είναι η τιμή της έκφρασης max(15, 13)

Ενότητα 5.3.4

Επεξήγηση μηχανισμού κλήσης συνάρτησης 2/2

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης

Procedural Abstraction – Functions

15

Πλεονεκτήματα χρήσης συνάρτησης

- αποφυγή επανάληψης
- επαναχρησιμοποίηση
 - Μείωση χρόνου ανάπτυξης
 - Αύξηση αξιοπιστίας
- βελτίωση αναγνωσιμότητας
- βελτίωση της διαδικασίας συντήρησης

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης

Procedural Abstraction – Functions

16

readInt() με επιστρεφόμενη τιμή

int readInt(void); //Function prototype (Δήλωση συνάρτησης)

Ορισμός της
συνάρτησης

```
23 int readInt(void){
24     int num;
25     printf("Dose akeraio:");
26     scanf("%d",&num);
27     return num;
28 }
```

Δηλώνει τοπική μεταβλητή και την χρησιμοποιεί για να αποθηκεύσει τον ακέραιο που διαβάζει με την scanf

Παράδειγμα χρήσης
της συνάρτησης

I2p library

```
7 int readInt(void);
8
9 int main(int argc, char *argv[]) {
10     int num1;
11
12     num1 = readInt();
13     printf("num1=%d\n", num1);
14 }
```

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης

Procedural Abstraction – Functions

17

readInt() χωρίς επιστρεφόμενη τιμή

void readInt(int *numPtr); //Function prototype (Δήλωση συνάρτησης)

Ορισμός της συνάρτησης

```
23 void readInt(int *numPtr){
24     // int num;
25     printf("Dose akeraio:");
26     scanf("%d",numPtr);
27     return;
28 }
```

Δεν χρειάζεται τοπική μεταβλητή. Καλεί την scanf και της ζητάει να αποθηκεύσει τον ακέραιο που διαβάζει στην διεύθυνση που δείχνει ο numPtr.

Παράδειγμα χρήσης
της συνάρτησης

Καλεί την συνάρτηση και της περνάει ως όρισμα τον δείκτη στην num1 (**πέρασμα by reference**) ώστε εκεί να βάλει η scanf τον ακέραιο που διαβάζει από την stdin.

```
7 void readInt(int *numPtr);
8
9 int main(int argc, char *argv[]) {
10     int num1;
11
12     readInt(&num1);
13     printf("num1=%d\n", num1);
14 }
```

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης

Procedural Abstraction – Functions

18

readInt (Υπέρ – Κατά)

- Η έκδοση με την επιστρεφόμενη τιμή είναι καλύτερη γιατί μας επιτρέπει να την χρησιμοποιούμε σε εκφράσεις, όπως π.χ.
 - `if(readInt()!=0)`
 - `printf("%d\n",readInt());`
- Η έκδοση χωρίς επιστρεφόμενη τιμή μας δίνει τη δυνατότητα να ορίσουμε τη συνάρτηση να διαβάζει περισσότερους ακέραιους, όπως π.χ.
 - `void readInt(int *num1Ptr, int *num2Ptr);`

Για να χρησιμοποιηθεί την παραπάνω `readInt` θα πρέπει να έχουν δηλωθεί δύο ακέραιες μεταβλητές και να κληθεί η `readInt` περνώντας της τις διευθύνσεις των μεταβλητών αυτών (πέρασμα ορισμάτων by reference- κατά αναφορά).

Πέρασμα Ορισμάτων

Ενότητα 7.3

■ Κλήση κατά αξία (by value)

τα πραγματικά ορίσματα αποδίδουν τιμές στα τυπικά ορίσματα. Έτσι η **συνάρτηση** δουλεύει πάνω σε **αντίγραφα** των πραγματικών ορισμάτων.

```
int max(int a, int b);
```

■ Κλήση κατά αναφορά (by reference)

στην ουσία είναι κλήση κατά αξία, αλλά καθώς περνάνε δείκτες, επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα της κλήσης κατά αναφορά. Η **συνάρτηση** χρησιμοποιώντας τους δείκτες έχει πρόσβαση στα **πραγματικά ορίσματα**.

```
void swap(int *, int *):  
swap(&num1, &num2);
```

Οι πίνακες περνάνε πάντα κατά αναφορά

swap function V1

Πέρασμα ορισμάτων
κατά τιμή (by value)

```

7 int main(int argc, char *argv[]) {
8     int num1=12;
9     int num2=36;
10
11     printf("before swapV1 call num1=%d\tnum2=%d\n", num1, num2);
12     swapV1(num1, num2);
13     printf("after swapV1 call num1=%d\tnum2=%d\n", num1, num2);
14 }

```

Oι num1 και num2 μένουν
ανέπαφες

before swapV1 call	num1=12	num2=36
swapV1 entry	n1=12	n2=36
swapV1 exit	n1=36	n2=12
after swapV1 call	num1=12	num2=36

```

21 void swapV1(int n1, int n2){
22     int temp;
23     printf("\tswapV1 entry n1=%d\tn2=%d\n", n1, n2);
24     temp=n1;
25     n1=n2;
26     n2=temp;
27     printf("\tswapV1 exit n1=%d\tn2=%d\n", n1, n2);
28 }

```

Η swapV1 δέχεται 2 ορίσματα τα τυπώνει, αλλάζει τις τιμές τους και τα ξανατυπώνει.
Η swapV1 δουλεύει πάνω σε αντίγραφα των πραγματικών ορισμάτων.

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης Procedural Abstraction – Functions 21

swap function V2

Πέρασμα ορισμάτων
κατά αναφορά (by reference)

```

7 int main(int argc, char *argv[]) {
8     int num1=12;
9     int num2=36;
10
11     printf("\nbefore swapV2 call num1=%d\tnum2=%d\n", num1, num2);
12     swapV2(&num1, &num2);
13     printf("after swapV2 call num1=%d\tnum2=%d\n", num1, num2);
14 }

```

Oι num1 και num2 μένουν
ανέπαφες

before swapV2 call	num1=12	num2=36
swapV2 entry	n1=12	n2=36
swapV2 exit	n1=36	n2=12
after swapV2 call	num1=36	num2=12

```

30 void swapV2(int *n1ptr, int *n2ptr){
31     int temp;
32     printf("\tswapV2 entry n1=%d\tn2=%d\n", *n1ptr, *n2ptr);
33     temp=*n1ptr;
34     *n1ptr=*n2ptr;
35     *n2ptr=temp;
36     printf("\tswapV2 exit n1=%d\tn2=%d\n", *n1ptr, *n2ptr);
37 }

```

Η swapV2 δέχεται 2 ορίσματα δείκτες σε ακεραίους, τυπώνει τα περιεχόμενα τους, αλλάζει τις τιμές τους και τα ξανατυπώνει.
Η swapV2 έχοντας τις διευθύνσεις των πραγματικών ορισμάτων δουλεύει πάνω σε αυτά.

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης Procedural Abstraction – Functions 22

Η συνάρτηση getExpressionV1()

Δες άσκηση Fractions

Function prototype (περιέχεται στο αρχείο i2p.h)

```
bool getExpressionV1(char *operatorPtr, int *op1np,
                    int *op1dp, int *op2np, int *op2dp);
```

- διαβάζει από την stdin τα στοιχεία που αποτελούν μια έκφραση προθεματικού τελεστή (prefix notation-παράγραφος 4.2.1) με κλάσματα, δηλαδή τον τελεστή και τους αριθμητές και παρανομαστές των κλασμάτων.

π.χ. + 2/13 5/13

- Δέχεται ως ορίσματα δείκτες σε μεταβλητές όπου θα βάλει τις τιμές που θα διαβάσει από την κύρια είσοδο.
- **Επιστρέφει:**
 - **false** αν στην θέση του τελεστή δοθεί ο χαρακτήρας q ή Q,
 - **true** σε κάθε άλλη περίπτωση

I2p library

Συνάρτηση – Ορισμός

- είναι η **κατασκευή της γλώσσας** που επιτρέπει στον προγραμματιστή
 - να υλοποιήσει (implement) τις διεργασίες που έχει εντοπίσει, καταγράψει και περιγράψει (πιθανόν με λεκτική περιγραφή) στη φάση σχεδιασμού του προγράμματος εφαρμόζοντας την βασική αρχή της αφαιρετικότητας. (*top-down approach*)
 - να ομαδοποιήσει ένα σύνολο από προτάσεις για να κάνει τον κώδικα του αρθρωτό (modular) και να επιτρέψει την εύκολη επαναχρησιμοποίηση τους σε πολλά σημεία του κώδικα. (*bottom-up approach*)

Αναδρομικότητα (recursion)

- Μια πολύ ενδιαφέρουσα προγραμματιστική τεχνική
- Δίνει αποτελεσματικές λύσεις σε μια ευρεία κατηγορία προγραμμάτων
- Λέμε πως **μια συνάρτηση** είναι αναδρομική όταν **καλεί τον εαυτό της**.

Ενότητα 7.4

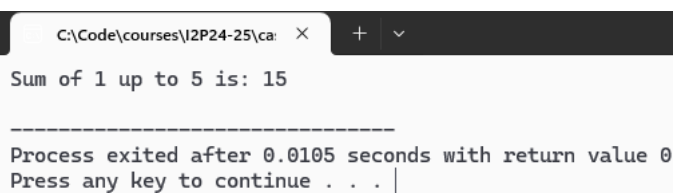
“Recursion occurs when the definition of a concept or process depends on a simpler or previous version of itself.” wikipedia

Η συνάρτηση sum V1

```
int sumV1(int n);

int main(int argc, char *argv[]) {
    printf("Sum of 1 up to %d is: %d\n", 5, sumV1(5));
    return 0;
}

int sumV1(int n){
    int sum=0;
    for(int i=1; i<=n; i++)
        sum+=i;
    return sum;
}
```



```
C:\Code\courses\I2P24-25\ca: X + v
Sum of 1 up to 5 is: 15
-----
Process exited after 0.0105 seconds with return value 0
Press any key to continue . . . |
```

Παράδειγμα 7-5

sum με αναδρομικότητα (V2)

```
//sum using recursion V2.1
```

```
int sumV2a(int n);
```

Η sum καλεί τον εαυτό της χωρίς τερματισμό.

```
int main(int argc, char *argv[]) {
    printf("Sum of 1 up to %d is: %d\n", 5, sumV2a(5));
    return 0;
}
```

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εξαντληθεί η μνήμη που έχει διαθέσει το λειτουργικό σύστημα στο πρόγραμμά μας.

```
int sumV2a(int n){
    int sum=0;
    sum = n + sumV2a(n-1);
    return sum;
}
```

Το λειτουργικό σύστημα τερματίζει βίαια το πρόγραμμά μας και μας ενημερώνει για το πρόβλημα.

```
Process exited after 0.7816 seconds with return value 3221225725
Press any key to continue . . .
```

3221225725 is 0xC00000FD in hex, which is Microsoft's code for a **stack overflow**.

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης

Procedural Abstraction – Functions

27

sum()- Το πρόβλημα (sumV2)

```
int sumV2a(int n);
```

```
int main(int argc, char *argv[]) {
    printf("Sum of 1 up to %d is: %d\n", 5, sumV2a(5));
    return 0;
}
```

```
int sumV2a(int n){
    int sum=0;

    printf("sumV2 call with n=%d\n", n);
    system("PAUSE");
    sum = n + sumV2a(n-1);
    return sum;
}
```

Ο εντοπισμός του προβλήματος

```
C:\Code\courses\I2P24-25\ca  X  +
sumV2 call with n=5
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=4
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=3
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=2
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=1
Press any key to continue . .
sumV2 call with n=0
Press any key to continue . .
sumV2 call with n=-1
Press any key to continue . .
sumV2 call with n=-2
Press any key to continue . .
```

© Κλεάνθης Θραμπουλίδης

Procedural Abstraction – Functions

28

Η συνάρτηση sum V2.3

```
int sumV2(int n);

int main(int argc, char *argv[]) {
    printf("Sum of 1 up to %d is: %d\n", 5, sumV2(5));
    return 0;
}

int sumV2(int n){
    int sum=0;

    printf("sumV2 call with n=%d\n", n);
    system("PAUSE");
    if(n==1)
        return 1;
    sum = n + sumV2(n-1);
    return sum;
}
```

Ο τερματισμός της κλήσης της
sum

```
C:\Code\courses\I2P24-25\ca: X + v
sumV2 call with n=5
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=4
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=3
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=2
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=1
Press any key to continue . . .
Sum of 1 up to 5 is: 15

-----
Process exited after 4.176 seconds
Press any key to continue . . .
```

Η συνάρτηση sum V2.4

```
int sumV2(int n){
    int sum=0;
    printTabs(n);
    printf("sumV2 call with n=%d\n", n);
    system("PAUSE");
    if(n==1)
        return 1;
    sum = n+sumV2(n-1);
    printTabs(n);
    printf("sumV2 end with n=%d\n", n);
    return sum;
}
```

Δες και Παράδειγμα 7-6

Επίδειξη των διαδοχικών
κλήσεων του εαυτού της από
την sum
...και των διαδοχικών
επιστροφών μέχρι την main

Αναζήτησε ασκήσεις
που λύνονται με
αναδρομικότητα. Π.χ.
Fibonacci numbers

```
Sum of 1 up to 5 is: 15
sumV2 call with n=5
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=4
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=3
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=2
Press any key to continue . . .
sumV2 call with n=1
Press any key to continue . . .
sumV2 end with n=2 and sum=3
sumV2 end with n=3 and sum=6
sumV2 end with n=4 and sum=10
sumV2 end with n=5 and sum=15
Sum of 1 up to 5 is: 15
```

main() – Ορίσματα γραμμής διαταγών

HelloWorld.c

```

1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3
4 int main(int argc, char *argv[]) {
5     int i;
6
7     printf("Hello world!\n");
8     printf("argc=%d\n", argc);
9     for(i=0; i<argc; i++)
10         printf("argv[%d]=%s\n", i, argv[i]);
11     return 0;
12 }

```

argc: Ο αριθμός των παραμέτρων που περνάμε στην main όταν εκτελούμε το πρόγραμμα

argv: πίνακας δεικτών στα αλφαριθμητικά της γραμμής διαταγών (command line) με την οποία εκτελούμε το πρόγραμμα.

```

C:\Code\courses\I2P22-23\HelloWorld>helloworld "by kleanthis" Thramboulidis
Hello world!
argc=3
argv[0]=helloworld
argv[1]=by kleanthis
argv[2]=Thramboulidis

```

Ενότητα 7.5.2

Παράδειγμα 7-10